

Gebeliği önleyici kombine hormonal ilaçlar kullananlar için SGGG bilgi broşürü (Son güncelleme 6/2013)

Yazarlar: G.S. Merki-Feld, J. Bitzer, J. Seydoux, M. Birkhäuser.

Gebeliği önleyici kombine hormonal ilaçlar çok etkin bir şekilde gebeliğe karşı koruma sağlamaktadır. Bunlar iki hormon tipi içermektedir, bir östrojen ve bir sarı cisim hormonu. Günümüzde farklı östrojen ve de sarı cisim hormonları içeren bir dizi kombinasyonlar sunulmaktadır. Bunlar doğum kontrol hapı, vajinal halka veya flaster olarak uygulanabilmektedir. Çok nadiren bu hormonların uygulanması sonucu, örneğin toplardamar trombozu veya akciğer embolisi gibi ağır komplikasyonlar oluşabilmektedir. Bazı gebeliği önleyici ilaçlar diğerlerine göre daha az risk içermektedir (aşağıya bakınız).

Böyle bir olay için riski azaltmak amacıyla, doktorunuz size belirli risk faktörlerine ilişkin sorular soracaktır. İlerleyen yaşlarda (> 35 yaş), sigara tüketimi, aile üyelerinin birinde kan damarlarında pıhtılaşma oluşumu mevcut olması, fazla kilo, yükselmiş kan yağı değerleri, şeker hastalığı, yüksek tansiyon, migren, kalp kapakçığı hastalıkları, uzun süre yatalak olma durumu veya ameliyatlara bağlı olarak riskte artış görülmektedir.

Sizde risk faktörlerinin mevcut olması durumunda, doktorunuz size gebeliği önleyici kombine bir ilacın yazılıp yazılmayacağını iyice inceleyecektir.

Kullanıcı olarak kendiniz tromboembolik bir olay riskini veya akciğer embolisini örneğin sigara içmeyerek veya kilonuzun normal sınırlar içinde olmasına dikkat ederek **azaltabilirsiniz**. Gebeliği önleyici hormonal ilaçların kullanımı sırasında her yıl doktor kontrolü yapılması önerilmektedir. İlaç alımının ilk haftalarında zararsız yan etkiler de (aşağıya bakınız) ortaya çıkabilir. Bunlar çoğunlukla kendiliğinden kaybolmaktadır. Şayet böyle olmazsa, başka bir gebeliği önleyici ilacın kullanılması faydalı olabilir.

- Pazarda sunulan gebeliği önleyici ilaçlar, gebeliği önleyici ilaçtaki sarı cisim hormonuna (gestagen) göre kullanıma bağlı pıhtılaşma riskine ilişkin olarak az bir farklılık göstermektedir. Bu farkların tartışılması doktorunuzun sizinle yapacağı bilgilendirme görüşmesinin bir parçasıdır. Günümüzdeki bilgilere göre Levonorgestrel gestageni içeren ilaçlar en düşük riske sahiptir.
- Lütfen ilaç ambalajının içinde bulunan hastalar için bilgileri de okuyunuz.

Gebeliği önleyici kombine ilaçların (CHC) ağır yan etkileri:

Östrojen ve gestagen içeren gebeliği önleyici bir ilacın kullanılmasında toplardamarlarda veya atardamarlarda damar tıkanıklığı (tromboz ve emboli) riski hafif artmaktadır. Bu durum çok nadiren ağır sağlık hasarlarına veya hatta ölüme neden olmaktadır. Böyle bir komplikasyon için en yüksek risk ilk kullanım yılları sırasındadır. Böyle bir damar tıkanıklığı komplikasyonunu mümkün oldukça önlemek için, bu olayların erkenden fark edilmesi ve şüpheli belirtilerde derhal bir doktora başvurulması önemlidir. Lütfen aşağıdaki olası belirtiler hakkında bilgi edinin ve bunların ortaya çıkması durumunda derhal bir doktora başvurun.

Venöz ve arteriyel damar tıkanıklığına ilişkin tipik belirtiler:

- **Derin toplardamar trombozu:**
Bacakta tek taraflı veya bacak boyunca şişlik, bir bacakta gerginlik hissi veya ağrı, bunlar yalnızca ayakta dururken veya yürürken hissedilse bile, ilgili bölgedeki ciltte fazla sıcaklık, kızarıklık veya renk değişikliği.
- **Akciğer embolisi:**
Aniden ortaya çıkan nedeni bilinmeyen solunum güçlüğü, hızlı nefes alma veya nefes darlığı.
Aniden ortaya çıkan öksürük, icabında kanlı balgam ile.
Derin nefes alırken artabilen göğüs kafesinde aniden ortaya çıkan şiddetli ağrı.
Şiddetli sersemlik hissi, baş dönmesi veya korku hissi.
Çok hızlı kalp atışları veya düzensiz kalp atışı.
- **Beyin enfarktüsü:**
Aniden ortaya çıkan uyuşma, tek taraflı duyu bozukluğu veya yüzde, kolda veya bacakta güçsüzlük.
Aniden ortaya çıkan bilinç bulanıklığı.
Konuşmanın anlaşılmaması veya anlaşma sorunları.
Bir veya her iki gözde aniden ortaya çıkan görme bozuklukları.
Aniden ortaya çıkan yürüme bozuklukları, baş dönmesi.
Aniden ortaya çıkan nedeni bilinmeyen ağır veya uzun süreli baş ağrıları.
Kramp nöbeti ile birlikte ve kramp nöbeti olmadan bilinç kaybı veya baygınlık.
- **Damar tıkanıklığının diğer belirtileri şunlar olabilir:**
Kol veya bacakta şiddetli ağrı veya mavimsi renk.
Aniden ortaya çıkan şiddetli karın ağrısı

Aşağıdaki şikayetlerde ilaç alımını derhal kesmelisiniz ve doktorunuza başvurmalısınız:

- Yeni ortaya çıkan migren veya alışılmamış şiddetli baş ağrıları.
- Aniden ortaya çıkan solunum şikayetleri veya aniden ortaya çıkan nedeni bilinmeyen öksürük.
- Nedeni bilinmeyen şişlik ile birlikte veya şişlik olmadan bacak ağrıları.
- Aniden ortaya çıkan görme, işitme, konuşma veya başkaca algılama bozuklukları.
- Üst karın veya göğüs kafesinde kola yayılan veya yayılmayan aniden ortaya çıkan şiddetli ağrı.
- Aniden ortaya çıkan baş dönmesi, halsizlik, duyu bozuklukları.
- Kramp nöbeti ile veya kramp nöbeti olmadan kollaps.

Zararsız yan etkiler çoğunlukla kendiliğinden kaybolmaktadır veya ilacın değiştirilmesi ile modifiye edilebilmektedir.

- Göğüste gerginlik
- Ara kanamalar
- Duygudurum veya libido değişiklikleri
- Hafif baş ağrıları
- İştah ve kilo değişiklikleri.